

26 juli 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. S.S. van Gijn, advocaat te Amsterdam,

tegen:

(wijlen) **Broeder [naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Broedercongregatie Onze Lieve Vrouwe
van Zeven Smarten.

1. De procedure

1.1. Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 20 februari 2012. Op 4 april 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. J.L.R. Kenens, advocaat te Leiden en gemachtigde namens broeder [naam], Algemeen Overste van de Broedercongregatie Onze Lieve Vrouwe van Zeven Smarten.

Op 30 augustus 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden.

1.2. In een advies van 11 september 2012 heeft de Klachtencommissie de Algemeen Overste van de Broedercongregatie Onze Lieve Vrouwe van Zeven Smarten geadviseerd om de klacht niet gegrond te verklaren.

Bij beslissing van 14 september 2012 heeft Overste [naam], voornoemd, het advies van de Klachtencommissie opgevolgd en de klacht niet gegrond verklaard.

1.3. Op 15 februari 2013 is door de griffie van de Klachtencommissie een herzieningsverzoek zijdens klager met bijlagen ontvangen. Op 4 maart 2013 is een aanvulling op het verzoek ontvangen. Op 18 maart 2013 is een reactie op het herzieningsverzoek ingekomen van mr. Kenens, voornoemd.

Op 29 maart 2013 heeft te Utrecht een zitting van de bijzondere kamer van de Klachtencommissie plaats gevonden. In haar advies van 10 mei 2013 heeft de bijzondere kamer het verzoek tot herziening gegrond verklaard en bepaald dat de zaak opnieuw moet worden behandeld.

1.4. Op 27 juni 2013 is ter griffie van de Klachtencommissie ontvangen de persoonskaart van aangeklaagde, toegezonden door broeder [naam] van de Broedercongregatie.

1.5. Op 2 juli 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaats gevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden (anderen dan ter zitting van 30 augustus 2012). Klager is verschenen met zijn echtgenote mevrouw [naam] en zijn dochter, mevrouw [naam]. Klager heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. S.S. van Gijn, voornoemd. Mr. Van Gijn heeft ter zitting pagina's van een Canadese internetsite overgelegd en daaruit passages voorgelezen.

Namens de Congregatie is verschenen broeder [naam], voornoemd. Hij werd bijgestaan door zijn adviseur broeder [naam]. Broeder [naam] heeft ter zitting pleitnotities overhandigd en voorgelezen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager was al jong wees. Toen klager veertien jaar oud was ging hij naar het [gesticht] te [plaats]. Aangeklaagde was daar overste. In de periode 1945/1946 gebeurde het vrijwel dagelijks dat aangeklaagde klager klemzette tegen een muur of deur om vervolgens tegen klager aan te rijden. Klager hoorde dat aangeklaagde hierbij hijgde.

Klager had de indruk dat aangeklaagde hem wel aardig vond. Klager was in die tijd "een knap knulletje". Aangeklaagde had meteen buitengewone belangstelling voor klager. Aangeklaagde knoopte regelmatig gesprekjes aan met klager en later ontbood hij klager in zijn kamer. Klager belde aan en aangeklaagde deed open. Het was een grote zware deur. In de hal en ook in de kamer van aangeklaagde drukte aangeklaagde klager tegen de muur of tegen de deur en begon "tegen hem aan te rijden". Aangeklaagde hield zijn toeg aan. Hij gebruikte zijn handen en kwam klaar; de toeg van aangeklaagde werd vochtig. Ook raakte aangeklaagde klager aan onder zijn kleren. Klager kreeg van aangeklaagde vervolgens wat zakgeld. Ook gaf aangeklaagde klager aardige opdrachten.

Klager had niemand om naartoe te gaan. Hij was als wees aangewezen op zichzelf en de broeders van het [gesticht].

2.2. Als gevolg van het misbruik heeft klager zich altijd onrustig en onveilig gevoeld. Op zijn zestiende jaar liep hij weg van het [gesticht] en heeft jaren lang een zwervend bestaan geleid, onder meer in Frankrijk en Zweden. Klager heeft geen opleiding afgemaakt, hoewel hij een goede leerling was. Klager heeft ernstige emotionele en psychische problemen ondervonden.

2.3. Klager wenst erkenning van hetgeen hem is aangedaan. Klager is ervan overtuigd dat hij, had het misbruik niet plaatsgevonden, een goede opleiding had gevolgd en een ander bestaan had geleid. Klager wenst dan ook (financiële) genoegdoening.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Mr. Kenens heeft namens de Broedercongregatie Onze Lieve Vrouwe van Zeven Smarten in zijn schriftelijke reactie gesteld dat, voor zover de geschiedenis rond 1944 - 1947 te achterhalen is, er bij de Broedercongregatie geen feiten bekend zijn van misbruik door aangeklaagde.

In de door de Klachtencommissie op 18 maart 2013 ontvangen reactie op het herzieningsverzoek heeft mr. Kenens onder meer gesteld dat de melding van de heer [naam]

niet als ondersteuning van de klacht van klager kan dienen nu de heer [naam] stelt gedurende zijn periode in [internaat], begin jaren vijftig, te zijn misbruikt en het misbruik van een andere aard was. Het misbruik van klager vond acht jaar eerder in het [gesticht] te Amsterdam plaats. Voorst stelt mr. Kenens dat het feit dat aangeklaagde zijn functie van Overste van de gemeenschap [internaat] moest neerleggen “*vanwege beschuldigingen van seksueel misbruik*” niet wil zeggen dat hij zelf van seksueel misbruik werd beschuldigd. Volgens mr. Kenens is het alleszins mogelijk dat aangeklaagde zijn functie moest neerleggen omdat hij als Overste verantwoordelijk was voor de gemeenschap [internaat] waar broeders werkzaam waren die werden beschuldigd van seksueel misbruik.

Ter zitting heeft Broeder [naam], net als ter zitting van 20 augustus 2012, aangegeven dat hij de gebeurtenissen zoals door klager geschetst zeer betreurenswaardig vindt en onaanvaardbaar acht.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer achtenzestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager in de periode van 1945/1946, tijdens zijn verblijf in het [gesticht], vrijwel dagelijks door aangeklaagde seksueel is misbruikt. Dit misbruik bestond uit het tegen de muur/ de deur drukken van klager en het “aanrijden” tegen klager. Aangeklaagde masturbeerde zich daarbij. Voorts bestond het misbruik uit het onder zijn kleren aanraken van klager door aangeklaagde.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Voorts is de Klachtencommissie van oordeel dat de passage op pagina 514 van het rapport Deetman ter ondersteuning dient. In die passage staat: “Dat deze situatie (*van seksueel misbruik, toev. Klachtencommissie*) kon voortduren had alles te maken met het gegeven dat de plaatselijke overste zelf direct bij het misbruik was betrokken en er medeverantwoordelijk voor was”. Voor de Klachtencommissie is op grond van de persoonskaart van aangeklaagde en de bevestiging ter zitting door broeder [naam] dat de in het rapport Deetman genoemde “[afkorting]” aangeklaagde betreft, voldoende aannemelijk dat aangeklaagde de plaatselijke overste is van wie de Commissie Deetman heeft vastgesteld dat hij zich ook zelf in de jaren vijftig schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik. Dat er destijds onvoldoende bewijs was om aangeklaagde strafrechtelijk te vervolgen en de aangifte tot een sepot heeft geleid is daarbij niet van doorslaggevende betekenis. In de onderhavige procedure dient getoetst te worden of het misbruik voldoende aannemelijk is geworden; de Klachtencommissie is daarvan, gelet op de bewijsmiddelen in onderling verband en samenhang bezien, overtuigd.

De Klachtencommissie heeft kennis genomen van de Toestemming gebruik melding / klacht als steunbewijs van de heer [naam] d.d. 12 januari 2013. De Klachtencommissie constateert dat door de heer [naam] kort daarvoor klachten zijn ingediend tegen vier andere broeders van de Broedercongregatie werkzaam op [internaat], maar niet tegen aangeklaagde en voorts dat het in de melding omschreven misbruik door aangeklaagde nogal afwijkt van het misbruik door hem omschreven in zijn email van 12 februari 2013 aan mr. Van Gijn, zodat de melding naar het oordeel van de Klachtencommissie niet zonder nadere toelichting als steunbewijs kan dienen. Nu de Klachtencommissie ook zonder de melding van de heer [naam] van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde overtuigd is geraakt, acht zij een nadere toelichting op de melding niet nodig om tot haar advies te komen.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas veertien jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand in wie hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële genoegdoening kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de Overste van de Broedercongregatie Onze Lieve Vrouwe van Zeven Smarten kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Broedercongregatie Onze Lieve Vrouwe van Zeven Smarten de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 26 juli 2013 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en mr. A.M.T. Denekamp-Mulder, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.